

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 14 lutego 2011 r.

VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-155(4)/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy:

- **o zmianie ustawy o ochronie prawnej odmian roślin** (druk nr 3603).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu
do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy
o ochronie prawnej odmian roślin (druk nr 3603)

Poselski projekt ustawy przewiduje zmianę art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. Nr 137, poz. 1300, z późn zm.). Wnioskujący zmierzają do rozszerzenia zakresu stosowania tzw. „odstępstwa rolnego” w ramach krajowego systemu ochrony odmian roślin.

Przedłożony projekt zakłada przyznanie posiadaczom gruntów rolnych o powierzchni do 25 ha możliwości korzystania z materiału ze zbioru odmian chronionych wyłącznym prawem hodowcy do odmiany bez konieczności uiszczania opłaty na rzecz hodowcy. Jest to kolejna inicjatywa poselska w tym zakresie. Poprzedni projekt poselski w tej sprawie, (druk nr 2742), również zakładał przyznanie posiadaczom gruntów rolnych o powierzchni do 25 ha możliwości korzystania z materiału ze zbioru odmian chronionych wyłącznym prawem hodowcy do odmiany bez konieczności uiszczania opłaty na rzecz hodowcy. W wyniku przeprowadzonych prac nad projektem Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 24 września 2010 r. odrzucił projekt ustawy w kształcie zaproponowanym (druk nr 2742).

„Odstępstwo rolne” stanowi odstępstwo od obowiązującego w Polsce systemu ochrony odmian roślin w celu zabezpieczenia interesów rolników. Jego istotą jest uprawnienie posiadaczy gruntów rolnych do wykorzystywania we własnym gospodarstwie materiału ze zbioru odmiany chronionej wyłącznym prawem hodowcy jako materiału siewnego, bez konieczności uprzedniego uzyskania zgody hodowcy, jednakże za opłatą uiszczoną na rzecz hodowcy. Wysokość opłaty jest ustalana na podstawie umowy zawartej między hodowcą a posiadaczem gruntów rolnych albo jeżeli umowa taka nie została zawarta, opłata wynosi 50 % opłaty licencyjnej za daną kategorię materiału siewnego ustalonej w danym roku przez hodowcę. Z obowiązku uiszczania opłaty na rzecz hodowcy są zwolnieni obecnie posiadacze gruntów rolnych o powierzchni do 10 ha.

Rada Ministrów stoi na stanowisku, że poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie prawnej odmian roślin (druk nr 3603), nie obejmuje wszystkich koniecznych obszarów zmian w ustawie z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, które

w sposób kompleksowy rozwiązywałyby problem „odstępstwa rolnego”. Dotyczy to w szczególności przepisów w zakresie:

- 1) powierzchni upraw ziemniaka – jest zasadne utrzymanie dotychczasowej wielkości powierzchni gruntów rolnych (10 ha), których posiadacz jest uprawniony do korzystania z materiału ze zbioru bez konieczności uiszczania opłaty na rzecz hodowcy. W odniesieniu do „odstępstwa rolnego” przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz. Urz. WE L 227 z 01.09.1994, str. 1, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 1768/95 z dnia 24 lipca 1995 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz. Urz. WE L 173 z 25.07.1995, str. 14, z późn. zm.) zwalniają tzw. „drobnych rolników” z obowiązku uiszczania opłaty od rozmnożeń własnych. Definiując pojęcie „drobnego rolnika” wspólnotowy prawodawca przyjął normę produkcyjną (inaczej niż polski prawodawca, który zdecydował się na normę obszarową), i tak „drobny rolnik” to taki, który w przypadku ziemniaka nie uprawia ich na obszarze większym niż obszar potrzebny do wyprodukowania 185 ton ziemniaków w czasie jednego zbioru. W przypadku Polski, biorąc pod uwagę średni plon ziemniaka - 207 dt/ha, uzyskany w korzystnym dla rolnictwa 2007 r. (dane według GUS), z obowiązku uiszczenia opłaty zwolnieni byłiby rolnicy którzy uprawiają ziemniaki na powierzchni do 8,9 ha niezależnie od wielkości gospodarstwa rolnego. W tej sytuacji nie można zaakceptować proponowanego w poselskim projekcie ustawy jednolitego obszaru – 25 ha dla wszystkich upraw, ponieważ biorąc pod uwagę strukturę uprawy ziemniaka charakteryzującą się znacznym rozdrobnieniem plantacji, doprowadziłoby to do pozbawienia hodowców ziemniaka należnych im wpływów z tytułu posiadanego wyłącznego prawa do odmiany;
- 2) poszerzenia katalogu gatunków roślin uprawnych w stosunku do których możliwe jest stosowanie przez rolników „odstępstwa rolnego”. Rozporządzenie Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin w art. 14 ust. 2 obejmuje odstępstwem rolnym 21 gatunków roślin rolniczych. Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin odstępstwem rolnym objęła 8 gatunków (pszenicę zwyczajną, żyto, jęczmień,

pszenżyto, owies, kukurydzę, rzepak ozimy i ziemniak). W tej sytuacji rolnicy uprawiający pozostałe gatunki roślin rolniczych, w tym rośliny strączkowe, są zobowiązani do uiszczenia opłat od użytego do siewu materiału z własnego zbioru na rzecz hodowcy od zastosowania materiału z własnego zbioru do siewu niezależnie od wielkości posiadanego gospodarstwa. Rząd prezentuje stanowisko zmierzające do zwiększenia liczby gatunków, które należy objąć „odstępstwem rolnym”. Takie działanie zwolni posiadaczy gruntów rolnych do powierzchni do 25 ha, stosujących do siewu materiał z rozmnożeń własnych niektórych gatunków roślin rolniczych, w tym roślin strączkowych, z obowiązku uiszczenia opłat na rzecz hodowcy. Powyższe rozwiązanie nabiera szczególnego znaczenia w sytuacji wprowadzania do rolnictwa programu zwiększania uprawy i wykorzystania krajowych źródeł białka roślinnego.

Należy podkreślić, że w tym samym zakresie w uzgodnieniach rządowych znajduje się projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie prawnej odmian roślin. W projekcie założeń zaproponowano poszerzenie kategorii posiadaczy gruntów rolnych zwolnionych z obowiązku uiszczania opłaty na rzecz hodowców w związku z korzystaniem z instytucji odstępstwa rolnego, poszerzenie katalogu gatunków roślin podlegających odstępstwu rolnemu, a także umożliwienie organizacjom hodowców pobierania opłat od posiadaczy gruntów rolnych za używanie materiału ze zbioru jako materiału siewnego odmiany chronionej wyłącznym prawem. Ponadto, projekt założeń zawiera doprecyzowanie niektórych definicji oraz poprawienie wadliwych odesłań.

Biorąc powyższe pod uwagę Rada Ministrów nie popiera poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie prawnej odmian roślin, zawartego w druku sejmowym nr 3603.